

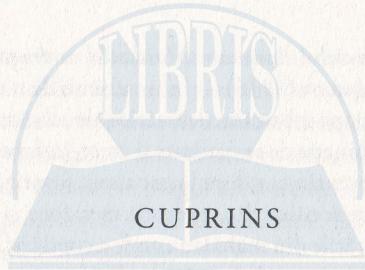
George Mihail-Zamfirescu

G.M.-ZAMFIRESCU

MAIDANUL
CU DRAGOSTE

Cronologie 5

PREDESTINARE

Capitolul I. Un copil cântă cu ochii în soare 11
Capitolul II. Un glas, ca o sfâșiere în noapte 21
Capitolul III. Se impletește destine peste timp 35
Capitolul IV. Un suflet crescuse răscut și strâmb 41
Capitolul V. Descifrare în palmă și în vreme 54

La ÎNCEPUT A FOST PRIMĂVARA

Capitolul VI. Soarele murise cu mărăcini și copilăria 67
Capitolul VII. Moartea își fălfăise aripa aproape 76
Capitolul VIII. Gura lumii numai pământul 85
Capitolul IX. Trup de fată în sânge și gând 96
Capitolul X. Dragoste și moarte, altceva nu există 101
Capitolul XI. Joc cu păpuși, cu inimi și cu flori 125
Capitolul XII. Vis pentru toți necăjiții pământului 143
Capitolul XIII. Măr înflorit între Cain și Abel 152

SE DESCHID TAINELE CA MUGURII

Capitolul XIV. Surpriză în sobor de țățe 161
Capitolul XV. Cocoșii anunțau triumful omului 170
Capitolul XVI. Și nu ne duce în ispăț 179
Capitolul XVII. Zburase peste lume un hulub alb 184
Capitolul XVIII. Două suflete și un singur mister 189

Capitolul XIX. O noapte de pomină 194
Capitolul XX. Deșteptare fără cuvânt 201
Capitolul XXI. Popas sărbătoresc 205

MARO, IDOLUL DIN VIS

Capitolul XXII. Moartea sta la pândă în barieră 215
Capitolul XXIII. Safta s-a dat huța în leagănul dracului 222
Capitolul XXIV. Blestemată zi a mai fost atunci 240
Capitolul XXV. Casa cu nebuni – casa cu năluci 248
Capitolul XXVI. O floare albă și otrăvitoare 254
Capitolul XXVII. Ivan era un copil uriaș și altceva nimic 265
Capitolul XXVIII. Sunt fericiri pe care nu le putem înțelege 274
Capitolul XXIX. Un suflet mare a trecut 282

SUFLETE CU RUFELE MURDARE

Capitolul XXX. Mierla și cucul gălbior 295
Capitolul XXXI. Maica Precista de pe strada Vespasian 309
Capitolul XXXII. Biserica între bordeluri 334
Capitolul XXXIII. Gore era în adevar fericit 352
Capitolul XXXIV. Safta se sanctificase prin sacrificiu 363
Capitolul XXXV. Mascarașă sub clar de lună 382
Capitolul XXXVI. Gând nou, între lumi 406
Capitolul XXXVII. Un noroc care nu surăde oricui 415

JOI, CÂND A FOST BĂTUT IISUS ȘI FRATELE LUI, REL

Capitolul XXXVIII. Virugă, soldat prost și căran 427
Capitolul XXXIX. Călătoare, sufletele 454
Capitolul XL. Casa suspinelor 470

EPILOG PENTRU PRIMĂVARA TRISTĂ

Capitolul XLI. Un destin scris pe batistă 487
Referințe critice 489

CAPITOLUL I

UN COPIL CÂNTA CU OCHII ÎN SOARE

Destinul meu începe mizer într-o mahala cu nume rușinos. Închid ochii și revăd decorul, ca un desen în cărbune peste care a trecut, apăsat, mâna unui copil nebunatic.

Eram o gânganie cu picioarele goale prin praf. Murise un flăcău în mahala și-mi „dase măsa lui“ pantaloni de pomană – pantaloni scumpi, prea lungi ca să nu-i răsfrâng de câteva ori pe glezne și largi. Trebuia să-i leg strâns, cu un brăcinar de sfoară, să nu-mi cadă în vine. Purtam o cămașă desfăcută la gât, cu desene și flori multicolore, cum sunt cămășile de sărbătoare ale lipovenilor tineri, iar părul crescut în voia lui și ciuf, mi se lăsa în cârlioni pe tâmpale.

Trăiam ca o pasăre și ca un mormoloc.

Ale mele erau maidanele, să le cutreier...

Aveam o pasiune mare: mic cum eram, să lovesc sârma de telegraf. Adunam lângă mine un morman de pietricele, îmi lunecam de câteva ori palmele de turul pantalonilor, să le șterg de praf și mă condamnam, stăpân și singur în pustiul de maidan al străzii, să-mi frâng gâtul, ochind sârmele și să-mi

smulg mâna din umăr, aruncând cu bolovani în sus. Eram fericit când auzeam sărma atinsă vibrând.

Îmi scuturam din nou palmele de praf și plecam, fluierând ca un haiduc, să fac alte îsprăvi: omoram vrabia din roșcovii sălbatici cu praștia, furam pepeni din grădinile sărbilor și mă scăldam la apă mare, în gârla murdară a orașului.

Plecam de acasă în zori și mă întorceam în amurg, căntând, cu ochii mari în soare și părul fluturat în vânt.

Stam pe șoseaua Basarab, într-o casă mică, igrasioasă, rămasă până acum într-o râna, ca o amintire de vis rău și ca o muștrare.

Erau case puține pe șoseaua Basarab și fabrici multe. Pe stânga se întinsese fabrica de bere Luther, ca o nemăoaică grasă și acaparatoare. Pe dreapta, de la intrarea la magaziile de mare și mică viteză ale gării, spre bariera Regiei, erau o cărciumă, o fabrică de mezeluri, un depozit de cărbuni, o turnătorie, o fabrică pentru industria lemnului și casa lui Hagiу – casa cu nebuni, strivită în adăpostul zidului înalt de fabrică. Dincolo de noi era un maidan cu basculă publică, bariera drumului de fier și peste barieră magaziile și atelierele manufacturii de tutun Belvedere.

Din fața casei lui Hagiу pleca spre oraș Calea Plevnei, pe stânga cu umbră firavă de roșcovi sălbatici, prin mijloc cu tramvaiul cu un cal, galben și minuscul ca o jucărioară, pe dreapta cu stivele de scânduri, atelierele și coșul uriaș de cărămidă de la fabrica de mobilă „Lessel“, cu Manutană și cazărmi une lângă alta, până în strada Francmazonă.

Calea Plevnei era atunci largă și vraiește, cu aspect dezolant de șosea națională intrând în mahalaua unui oraș provincial. O înviorau, arar, goarnele de la cazărmi, ca să ni se pară,

în urmă, mai singuratică, mai tristă, în burnița toamnelor și deopotrivă, sub cerul Tânăr și limpede al primăverilor.

Bătrâni continuau să-i spună Podul-de-Pământ, ca pe vremea apelpisiților și a cărvunarilor și era deseori invocată, de bunice, figura de legendă a „văduvei cu trei fete, de la testemele¹...“

De pe maidanul basculei publice sau când mă urcam pe casă, să mă coc la soare și sa văd omenirea de sus, aveam perspectiva haotică a triajului B.M., cu șiruri interminabile de vagoane încărcate cu lemn de foc, cu scânduri și bușteni sau mașini agricole. Printre vagoane mișunau hamali albi de var sau murdari, până în lumina ochilor, de cărbuni. Unii încărcau marfa în căruțe, mulți o cărau de la un șir de vagoane la altul. În umbra, cât o palmă, a sailor cu capisoane albe, căruțașii stau pe vine și fumau ori se cinstesc cu braga și acadele.

Plutea peste tot decorul acesta de muncă și încovoieri, în arșița verii, un nor de praf ca o apăsare. Pată de funingine și păcură, pe cer, se ridică în zare matahala de cărămidă și fier a depoului de mașini.

În spatele cazărmilor, din șoseaua Basarab și până la gârlă, pe cele două versante ale dealului pe care pleca gâfăind și se înapoia ca o furtună trenul de Giurgiu, erau maidanele mele de haimanalâc, de joacă și de îsprăvi rele: imperiu cu gunoi în gropile prin care trecuse Dâmbovița, înainte de canalizare și cu păduri minuscule de mărăcini cu frunza cărnoasă de un verde crud și țepi de aur, cu țijlini pe care numai eu știam să-i arunc în părul fetelor, ca să nu se mai descurce și scaieți

¹ Năframă, basma (n.red.)

cu floarea în puf violet – cea mai frumoasă floare pe care o văzusem până atunci...

Pe stradă, în fața casei cu nebuni, era o pompă de apă. Veneau sacagii de câteva ori pe zi, să umple sacalele și să plece prin mahalale, strigând cu un glas la fel, ca o muzică.

Intram în curte pe un gang. La stradă, pe o parte a gangu lui și lipită de fabrică, era simigeria lui Tino Stavros, cu taraba plină, în fiecare amurg, de covrigi cu susan, de brânzoaice rumene și corăbioare proaspete, iar dincolo de intrare, spre maidanul cu basculă, se afla un birt economic cu şopron de scânduri, unde mâncau la prânz și seara căruțașii, hamalii din triaj și de la magaziile gării și sacagii.

Birtașul era un slăbănoș deșirat și ofticos, cu fotă verde, cu mâncările de la cămașa murdară sumese, cu plaivaz la ureche și un catastiv verde, pe care nu-l lăsa niciodată din mâna.

Numai meseriașii de la fabricile din împrejurimi mâncau pe cont, într-o încăpere aparte, cu hârtie de împachetat întinsă pe mese și solnițe de pământ, cu floricele de smalț. Plăteau, cinstiț, în fiecare sâmbătă seara, când luau leafa. Jupânuțul aduna sumele și striga totalul, iar datornicul număra gologanii de câteva ori și-i lăsa pe masă. Birtașul îi arunca în buzunarul uriaș al șorțului, mormăind ceva, poate o mulțumire și aduna pe altă filă, în alt cont, pentru alt datornic. Lucrătorii așteptau la rând și cuminti, scuipând printre dinți de câte ori slăbănoșul cu catastiv muia plaivazul pe limbă.

Când intram în curte, tropăiam – cu picioarele goale și repede – pe chipengul pivniței: spaimă din amenințările bătrânilor, pentru haimanale ca mine.

Mama aștepta în prag, cu un bici în mână.

– Unde mi-ai fost până acum, câine de uși multe? Mă opream la câțiva pași, cu ochii în pământ.

Așteptam mustările. Le învățasem pe dinafară. Plecasem din zori și o lăsasem singură. O știam bolnavă și nu-i spărsesem un lemn. Se rugase de un vecin să-i aducă o căldare cu apă. La prânz, nu venisem să mănânc. Nici tata nu venise. Ne așteptase cu masa pușă. Cum era să mănânce singură? A plâns. Se încuiase în casă și plânsese.

Avea un glas ce mă înfiora.

– Am să mă spânzur, să scap de voi! Tu și ăl batrân, doi câini...

Așcultaam cu lacrimile prelinse pe obraz.

– Poftim, hal de copil – haimana de șapte străzi...

Mi se înroșiseră ochii umblând prin soare, eram murdar de sudoare și praf, îmi rupsesem cămașa și sfâșiasem un crac al pantalonilor, în garduri. Mă înhăitasem cu pungașii. Pornisem pe un drum rău. Unde visam să ajung? Am să fiu o pușlama ca oricare alta, hamal în gară dacă nu un pușcăriaș – oricum, un râs al lumii și o rușine.

– Dragu' mamei, mai bine te omor de-acum! Mă apropiam fără sfială. Primeam pedepsele fără murmur, fără cea mai mică tresărire. Eram convins că aşa e normal, că aşa e logic să se întâiple. Nu trebuia să plâng. Mă revoltam în mine și mă acuzam că sunt o haimana și un nebun, cu cămașă ruptă și cracul pantalonilor sfâșiat de sus până jos. Mă condamnam să îndur loviturile. Aveam impresia că mă bat singur. Se deștepta în mine alt copil, acel „dragul mamei cuminte și harnic“, culcat în fiecare noapte în patul curat și sugrumat în fiecare dimineață, cu întâiul pas spre maidane.

Copilul acesta din vis mi se aduna, ca o lumină, în surâs și priviri, în ochii mari și învăluitori cu care mă uitam la mama, să-o văd cum ridică mâna și mă lovește.

Puica era înaltă și slabă, cu figura prelungă. Purta părul lins, în cărare la mijloc. Nu o văzusem încă zâmbind. Umbla prin casă ca o umbră. Când sta pe scaun, își lăsa manile în jos, cu un gest de renunțare și ofta. Tata, când o auzea, o certa: „nu mai cobi, nevastă, că-mi iau lumea-n cap!“ Eu o adoram în adevăr.

Nu uitasem că, odată, mă mângâiașe pe creștet și-mi spuse: „dragul mamei“ – cald, muzical, robitor...

Cu fiecare lovitură de bici mi se părea că-o aud, ca un cântec închis în mine și numai al meu: „dragul mamei!“ Astă îmi da putere să rabd. Ea se supără că nu mă apăr, că nu încerc să fug, că nu plâng.

– Să te ia dracu! Dau în tine ca-n bivol și nu simți...
O dezarmam.

– De ce nu te faci om de treabă? Tu nu înțelegi, nu simți că dau în tine și mă doare mai mult pe mine, când dau?

Mă mustre cu o privire adâncă și tristă.

Mâncam în sală, după ușă și singur, mestecând rar, fără foame, fără gând. Mă uitam înainte și nicăieri, prostește. Câinii intrau peste mine, să-mi fure pâinea din mâna, iar pisicile se ridicau în două labe, pe măsuța de brad și-mi mâncau din strachină. Nu le goneam. Parcă mă lega cineva de mâini.

În sală era strâmt. Te oprea, în prag, un miros încăios de petrol ars și de pivniță. Zidul din fund își ascunsese igrasia după un covor. Lampa își cărpise sticla cu o foiță de țigare. Mașina de gătit era de tablă, fără ușă, cu cuptorul spart. Burlanele, lipite la încheieturi cu hârtie, afumaseră tavanul. Cizmele de lângă pat, încă pline de praf și păcură, își făcuseră

carâmbii harmonică. Sub mașină era un coș cu legume. Un gândac negru pleca obișnuit la plimbare pe zid, ca un gând dușman umblând cu picioare multe și mici sub frunte.

Sus, într-o ramă deskleiată, era o fotografie mare, murdară de muște. Un mort, o rudă a nu știu cui, un bătrân cu capul țugui și gura strânsă ca o pungă. Mă speriam de câte ori mă uitam la el. Aveam impresia că mă urmărește prin casă cu ochii lui de vulpe vicleană, că îmi fură gândurile și le spune tuturor. Eram sigur că noaptea, când dorm, se dă jos din ramă și se prelinge pe ziduri sau pleacă pe stradă, strigoi. Odată, rămăsesem singur acasă, am pus un scaun pe masă și m-am urcat la bătrân, să-i scot ochii cu foarfecă. M-a prins mama și m-a tras de turul pantalonilor, rostogol, cu rama pe umăr și fotografia în brațe.

Dușmănia, între mine și strigoiu cu buzele smochină, era fățișe acum. Intram în casă cu pumnii strânși și mă închinam în gând. Când mâncam, mi se părea că-l aud clefăind cu gura lui fără dinți. Mă supărăm și aruncam în el cu totii morcovii și cartofii din coșul de sub mașină.

Nu mă lăsam până nu-l dam peste cap, cu ramă cu tot.

Mama îl ridică de jos, mă certă că sunt nebun și iar îl atârna în cuiul cu cărlig.

Mă culcam în fiecare noapte cu un baston lângă mine, hotărât să-i crăp capul bătrânlui, cum s-o da jos din cadră. Tresăream, în întuneric și încovrigat sub plapumă, la cel mai mic zgomot. Adormeam târziu și-l visam când șarpe, când câine turbat, fugind după mine. Mă dezmeticeam la ziuă, lac de sudoare, cu dinții clănținind de spaimă din vis. Dar bătrânlul cu capul țugui era în ramă. Mă amenința parcă: „acum nu te-am prins, dar la noapte pun sigur mâna pe tine